

Brüssel, 6. juuni 2019
(OR. en)

10011/19

ATO 65
RECH 321
SAN 292

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee (COREPER II)/ nõukogu
Eelmise dok nr:	9437/19 ATO 56 RECH 271 SAN 256
Teema:	Muuks kui energiatootmiseks kasutatavad tuuma- ja radioloogilised tehnoloogiad - Nõukogu järeldused (6. Juuni 2019)

Käesoleva dokumendi lisas edastatakse delegatsioonidele nõukogu järeldused muuks kui energiatootmiseks kasutatavate tuuma- ja radioloogiliste tehnoloogiate kohta, mille justiits- ja siseküsimuste nõukogu võttis vastu oma 6. juuni 2019. aasta istungil.

NÕUKOGU JÄRELDUSED

muuks kui energiatootmiseks kasutatavate tuuma- ja radioloogiliste tehnoloogiate kohta

Tunnistades

- et tuuma- ja radioloogilisel tehnoloogial on oluline roll väljaspool tuumaenergia sektorit sellistes olulistes valdkondades nagu meditsiin, tööstus, teadusuuringud ja keskkond, tuues ELi kodanikele palju kasu, ning ARVESTADES, et tuumateadus saab anda olulise panuse ühiskondlike probleemide lahendamisse;
- et Euratomi õigusaktide kohaselt on vajalik, et tuuma- ja radioloogiliste tehnoloogiate muuks kui energiatootmiseks kasutamine on asjakohaselt põhjendatud, et elanikkonna, patsientide ja töötajate kiirguskaitse on piisavalt optimeeritud ning et muu kui energiatootmise tulemusel tekkivad radioaktiivsed jäätmed ja kasutatud tuumkütus kõrvaldatakse ohutult;
- nõukogu 2009.¹, 2010.² ja 2012.³ aasta järeldusi meditsiinis kasutatavate radioisotoopide varustuskindluse saavutamise kohta Euroopa Liidus ning MÄRKIDES Euratomi Tarneagentuuri 2015. aasta aruannet ja eesistujariigi 2016. aasta dokumenti⁴ samal teemal;
- et alates 2012. aastast on Euroopa meditsiinis kasutatavate radioisotoopide varustamise vaatluskeskus jälginud meditsiiniliste radioisotoopide üldist tarnimist ja eelkõige reaktorite ajakavade koordineerimist ning andnud olulise panuse, et vältida ELis meditsiiniliste radioisotoopide märkimisväärtset puudujääki;
- Euratomi Tarneagentuuri rolli tagada uurimisreaktorite kütuste ja sihtmaterjalide jaoks vajaliku tuumamaterjali tarnimine meditsiiniliste radioisotoopide tootmiseks, ning VÕTTES TEADMISEKS muudetud aruande⁵, mis käsitleb 19,75 %-lise rikastatud uraanikütuse tarnimise kindlustamist Euroopas uurimisreaktoritele ja meditsiiniliste radioisotoopide tootmiseks;

¹ 17025/09

² 16358/10

³ 17453/12

⁴ 8403/16

⁵ http://ec.europa.eu/euratom/docs/ESA_HALEU_report_2019.pdf

- mitmes liikmesriigis hiljuti tehtud edusamme kõrgrikastatud uraani konverteerimisel *kõrgema klassi* väherikastatud uraaniks⁶, täiendavate radioisotoopide tootmisvõimsuse tagamisel ning uute tootmisrajatiste, sealhulgas uurimisreaktorite ja alternatiivsete tehnoloogiate projektide käivitamisel või edendamisel;
- et meditsiiniliste radioisotoopide tarneahela lähtematerjalide tootmine on oluline, et suurendada Euroopa tarneahela vastupanuvõimet ja vähendada sõltuvust välispartneritest;
- nõukogu 2015. aasta järeldusi, mis käsitlevad ioniseeriva kiirgusega kiiritamist hõlmava meditsiinilise kuvamise põhjendatust⁷, milles kutsuti üles parandama nõukogu direktiivi 2013/59/Euratom⁸ rakendamist mitmes valdkonnas;
- komisjoni poolt 20.–21. märtsil 2018 korraldatud konverentsi „Ühiskondlike probleemide lahendamine tuuma- ja kiirgustehnoloogia meditsiini-, tööstus- ja teadusrakenduste edendamise kaudu“ ning 7. veebruaril 2019 Brüsselis komisjoni poolt korraldatud tehnilist seminari tulevaste meditsiiniliste radioisotoopide teemal, samuti Euroopa uuringut tuuma- ja kiirgustehnoloogia meditsiini-, tööstus- ja teadusrakenduste kohta⁹;
- et muuks kui energiatootmiseks kasutatavate tuuma- ja radioloogiliste tehnoloogiate rolli on tegevuskava 2030 eesmärkide saavutamisel rahvusvaheliselt tunnustatud ning et sellise tegevuse tähtsust rõhutatakse selgesõnaliselt ÜRO kestliku arengu 7. eesmärgis ning et samuti rõhutatakse Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) aktiivset rolliselliste riikide toetamisel, kes kasutavad muuks kui energiatootmiseks kasutatavaid tuuma- ja radioloogilisi tehnoloogiaid kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks;

⁶ Kõrgema klassi väherikastatud uraan on uraan, mis on rikastatud vahemikus 5–20 % uraan-235. Praktikas on radioisotoopide tootmisel uurimisreaktorite *kõrgema klassi* väherikastatud uraani kütuste ja sihtmaterjalide rikastusmäär 19,75 %.

⁷ 14617/15

⁸ Nõukogu 5. detsembri 2013. aasta direktiiv 2013/59/Euratom, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kiiritamisest tulenevate ohtude eest ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ning 2003/122/Euratom (ELT L 13, 17.1.2014, lk 1–73).

⁹ <https://ec.europa.eu/energy/en/studies/european-study-medical-industrial-and-research-applications-nuclear-and-radiation-technology>

1. TERVITAB komisjoni ettevalmistavat tööd tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia meditsiini-, tööstus- ja teadusrakenduste (SAMIRA) strateegilise tegevuskava väljatöötamiseks;
2. RÕHUTAB, kui oluline on viia lõpule uuringud, mida komisjon on koostöös liikmesriikidega teinud meditsiiniliste radioisotoopide ELi turu paremaks mõistmiseks¹⁰;
3. KUTSUB komisjoni ÜLES toetama teadusuuringuid valdkondades, mis on seotud muuks kui energiatootmiseks kasutatavate tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia rakendustega, nagu ioniseeriva kiirguse meditsiinilised rakendused, täiustatud kütused meditsiiniliste radioisotoopide tootmiseks ja Euroopa uurimisreaktorite optimeeritud kasutamine, ning RÕHUTAB, kui tähtis on õigeaegselt esitada meditsiiniliste rakenduste teadusuuringute kava¹¹;
4. TOETAB meditsiiniliste radioisotoopide tootmisahela jätkuvat jälgimist Euroopa meditsiinis kasutatavate radioisotoopide varustamise vaatluskeskuse kaudu ning Euratomi Tarneagentuuri jõupingutusi ja meetmeid lähtematerjalide varustuskindluse tagamiseks;
5. KUTSUB komisjoni ÜLES töötama välja tegevuskava, milles tuuakse esile valdkonnad, mida tuleks esmajärjekorras käsitleda, ning nähakse ette nendes valdkondades võetavad konkreetsed meetmed. Tegevuskava eesmärk peaks eelkõige olema tagada ELis meditsiinis kasutatavate radioisotoopide tarnimine, parandada Euroopa patsientide ja meditsiinitöötajatega seotud kiirguskaitset ja -ohutust kooskõlas direktiivis 2013/59/Euratom^[...] sätestatud eesmärkidega ning hõlbustada innovatsiooni radioisotoopide, radiofarmatseutiliste preparaatide ja ioniseeriva kiirguse meditsiiniliste rakenduste valdkonnas;

¹⁰ 2018. aastal lõpule viidud Teadusuuringute Ühiskeskuse SMeR SMeR-1 uuringud diagnostiliste radioisotoopide teemal ja SMeR-2 uuringud raviradioisotoopide teemal, mis käivitatakse 2019. aastal.

¹¹ KOMISJONI 14. detsembri 2018. aasta RAKENDUSOTSUS nõukogu määruse (Euratom) nr 2018/1563 raames kaudsete meetmete rahastamise kohta ja 2019.–2020. aasta tööprogrammi vastuvõtmise kohta.

6. RÕHUTAB, et tuuma-ja radioloogiateadus ning tuumatehnoloogia ja -rakendused on suunatud kõigi liikmesriikide mitmesugustele sotsiaal-majanduslikele vajadustele ja toetavad neid sellistes valdkondades nagu meditsiin, toit ja põllumajandus, keskkond, tööstus, materjalid, kosmos ja kultuuripärand, ning MÄRGIB, et kõik liikmesriigid saavad kasu eespool nimetatud valdkondades kasutatavast radioloogilisest ja tuumatehnoloogiast;
7. TOONITAB Euroopa tuumauuringute reaktorite ja rajatiste olulist panust muuks kui energiatootmiseks kasutatava tuuma- ja radioloogilise tehnoloogia arendamisel ning RÕHUTAB, et kütusevarude tagamine ning nendest reaktoritest ja rajatistest pärinevate kasutatud kütuste ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutute ja kestlike lahenduste rakendamine on liikmesriikide ja loa omajate oluline kohustus;
8. KUTSUB komisjoni koostöös liikmesriikidega ÜLES edastama teavet erinevate muuks kui energiatootmiseks kasutatavate tuuma- ja radioloogiliste tehnoloogiate kasulikkuse ja riskide kohta;
9. RÕHUTAB, kui oluline on veelgi tugevdada liikmesriikide suutlikkuse suurendamist, eelkõige piirkondadevaheliste, piirkondlike ja riiklike koolituskursuste ning muu tegevuse kaudu, mis on seotud muuks kui energiatootmiseks kasutatava tuuma-ja radioloogiateaduse ning tuumatehnoloogia ja -rakendustega;
10. KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES jätkama kindlaks tehtud prioriteetsete vajaduste ja nõuete käsitlemist muuks kui energiatootmiseks kasutatavate tuumateaduse, tehnoloogia ja -rakenduste valdkonnas;
11. INNUSTAB komisjoni ja liikmesriike jätkama tööd tuuma- ja radioloogiliste tehnoloogiate muuks kui energiatootmiseks kasutamise valdkonnas, tehes seda koostöös Rahvusvahelise Aatomenergiaagentuuri ja muude asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega¹², nagu ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO) ja Maailma Terviseorganisatsioon (WHO), vältides samal ajal töö dubleerimist, sealhulgas seoses nende tegevusega muuks kui energiatootmiseks kasutatavate tuuma- ja radioloogiliste tehnoloogiate siirdamisel, eelkõige arengumaadesse, et aidata neil täita peamisi arengualaseid prioriteete sellistes valdkondades nagu tervishoid ja toitumine, toit ja põllumajandus, vesi ja keskkond või tööstuslikud rakendused.

¹² IAEA/EÜ tuumateaduste rakenduste alane praktiline kord, alla kirjutatud 2017. aastal.